

Araştırma Makalesi

Barrett-Lennard İlişki Envanteri Türkçe Formunun Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesiDerya GÜRCAN YILDIRIM^{1*} , Tülin GENÇÖZ² ¹ Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Erzurum, Türkiye² Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Ankara, Türkiye**Makale Bilgisi****Öz****Anahtar kelimeler:**ilişki envanteri,
algılanan ebeveyn ilişkisi,
Rogeryen teori,
geçerlik ve güvenilirlik

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Rogeryen bakış açısı ile geliştirilmiş olan Barrett-Lennard İlişki Envanteri'nin [BLIE] Türkçe uyarlamasının, algılanan ebeveyn ilişkisi ölçümündeki geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. **Yöntem:** Araştırma 729 kişilik örneklem ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada Barrett-Lennard İlişki Envanteri, Algılanan Ebeveyn Tutumları-Kısa Formu, Beck Anksiyete Envanteri ve Beck Depresyon Envanteri kullanılmıştır. **Bulgular:** Ölçeğin güvenilirliğini saptamak için yapılan iç tutarlık, madde toplam korelasyon, test-tekrar test güvenilirliği ve iki yarım güvenilirliği analizleri BLIE'nin oldukça yüksek güvenilirlik değerleri olduğuna işaret etmiştir. Yapı geçerliğini test etmek için uygulanan doğrulayıcı faktör analizi ile ölçeğin orijinal dört faktörü doğrulanmıştır. Ölçeğin eş zaman geçerliği başka bir ebeveyn tutum ölçeği ile korelasyonları hesaplanarak test edilmiş ve iki ölçeğin tüm alt ölçekleri anlamlı olarak ilişkili bulunmuştur. Ölçeğin kriter geçerliğini destekleyecek şekilde ölçeğin toplam puanının ve tüm alt ölçeklerinin, yüksek ve düşük depresyon ve anksiyete gruplarını birbirinden anlamlı olarak ayırt edebildiği saptanmıştır. **Sonuç:** Bu çalışma ile Türkçeye uyarlanan envanterin algılanan ebeveyn ilişkisi ölçümünde geçerli ve güvenilir olarak kullanılabileceği desteklenmiştir.

Abstract**Keywords:**relationship inventory,
perceived parental
relationship,
Rogerian theory,
reliability, and validity

Objective: The current study aimed to evaluate the psychometric properties of the Turkish version of the Barrett-Lennard Relationship Inventory [BLRI]. The scale assesses the quality of the relationships with the Rogerian perspective. The inventory can be used to evaluate the quality of any relationship. In the current study, BLRI was used to measure perceived parental relationships. **Method:** The current study included 729 participants. Participants filled out the Barrett-Lennard Relationship Inventory, the Short Egnä Minnen Beträffande Uppfostran-Memories of Upbringing (s-EMBU), the Beck Depression Inventory, and the Beck Anxiety Inventory. **Results:** To evaluate the reliability of the scale; item-total correlation, internal consistency, split-half reliability, and test-retest reliability analyses were conducted. Results revealed that the scale had strong reliability. Confirmatory factor analysis was conducted to examine the construct validity, and the four original factors of the scale were supported. To examine concurrent validity, correlations with EMBU subscales were calculated and obtained results indicated that all the factors of the two scales were significantly correlated in line with the expectations. Finally, criterion-related validity was examined, and it was found that the BLRI successfully differentiates between low and high anxiety and depression groups. **Conclusion:** The results of the current study showed that the Turkish version of the BLRI can be used as a reliable and valid instrument to measure perceived parental relationships in Turkish culture.

*Sorumlu Yazar, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, 25240, Yakutiye/Erzurum Türkiye
e-posta: gurcan.derya@gmail.com
DOI: 10.31682/ayna.1078663
Gönderim Tarihi (Received): 25.02.2022; Kabul Tarihi (Accepted): 29.09.2022
ISSN: 2148-4376

Giriş

Erken dönem çocukluk yaşantılarının psikolojik iyilik hali üzerindeki etkisi birçok kuramın odak noktası olmuştur (Baumeister ve Leary, 1995; Bowlby, 1988). Günümüzde ailelerin olumlu ebeveynlik tutum ve davranışlarının çocuğun iyilik hali ile ve olumsuz tutum ve davranışlarının ise yetişkinlik dönemindeki psikolojik problemler ile oldukça ilişkili olduğu bilinmektedir. Birçok kişilik kuramında olduğu gibi aile tutum ve davranışlarının yeri Carl Rogers'ın teorisinde de büyük önem taşımaktadır. Rogers bir çocuğun ilgi ve kabul görmesinin ardından olumlu kabule değer vermeye başlayacağını ve olumsuz kabulden kaçınmaya çalışacağını belirtmiştir. Bir çocuğun sevgi, yakınlık ve korunma ihtiyacı koşulsuz olarak sağlanmalıdır ve Rogers bu durumu koşulsuz olumlu kabul (unconditional positive regard) olarak isimlendirmiştir (Rogers, 1961). Rogers koşulsuz olumlu kabulün çocuğun tüm davranışlarına izin verilmesi olmadığını altını çizmiştir. Bunun yerine bazı davranışlarının yasaklanabileceğini, ancak çocuğun duygusunun anlaşılmasının ve kabul edilmesinin koşulsuz olumlu kabulün en önemli özelliği olduğunu belirtmiştir (Rogers, 1959). Eğer ebeveynler koşulsuz olumlu kabulü sağlayamaz ve çocuğa sadece belirli durumlarda kabul gösterirlerse çocuk sadece belirli durum ve kurallara uyum sağladığında değerli olduğunu öğrenecek ve kendi değerlerini reddedip yalnızca ailesi tarafından onaylanan değerleri ve davranışları benimseyecektir. Rogers bu durumu değer koşulları (conditions of worth) olarak isimlendirmiştir ve bu durumu yaşayan bireylerin dışsal değerlendirmelere çok önem vererek sahte benlik (false self) geliştireceğini, bu durumun da psikolojik bozukluklara zemin hazırladığını öne sürmüştür (Rogers, 1957). Rogers benlik gelişiminin yalnızca çocukluk yılları ile sınırlı olmadığına, tüm yaşam boyunca süreceğine inanmıştır. Eğer bir kişi empati, içtenlik (congruence) ve koşulsuz olumlu kabulün olduğu bir ilişki yaşarsa bu düzeltici deneyimin bireyin psikolojik sağlığına ve kendini gerçekleştirmesine yardımcı olacağını belirtmiştir (Rogers, 1957). Bu üç özelliğin aile-çocuk ilişkisinde, terapötik ilişkide ya da herhangi bir iyileştirici/yakın ilişkide en önemli etkenler olduğunu savunmuştur. Alanda yapılmış olan araştırmalar da Rogers'ın vurguladığı ebeveyn özelliklerinin çocukların psikolojik iyilik hali ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin, bir çalışmada ebeveynlerden gelen koşullu kabul ile çocukta görülen depresyon, yetersizlik, hassasiyet, uyku problemleri, nörotisizm ve agorafobinin ilişkili olduğu bulunmuştur (Lopes ve diğerleri, 2015). Ayrıca koşullu olumsuz kabulün (conditional negative regard) aileye karşı olumsuz duygular, duygu düzenleme becerisinde bozukluk, akademik başarısızlık ile ilgili olduğu bulunurken koşullu olumlu kabulün kompülsiyon, duyguların bastırılması ve not odaklı akademik başarı ile ilişkili olduğu görülmüştür (Roth ve diğerleri, 2009). Bir diğer araştırmada annelerin empati düzeyinin çocukların antisosyal davranışları üzerindeki etkisi araştırılmış ve düşük düzeyde empati

becerisine sahip annelerin müdahale programına alınmalarının ardından bu annelerin çocuklarının antisosyal davranışta en çok düşüş yaşayan grup olduğu bulunmuştur (Christopher ve diğerleri, 2013). Ayrıca, çocuğun aile içerisinde algıladığı empatinin çocuğun duygusal açıklığı, güvenli bağlanması ve ailesini yakın olarak algılaması ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Stern ve diğerleri, 2015). Problemlı çocukların, problemlı olmayan kardeşleri ve normal kontrol grubu ile Rogers'ın önerdiği ilişki kavramları çerçevesinde karşılaştırıldığı bir çalışmada ise problemlı çocukların babalarını olumlu kabul, empati ve içtenlik boyutlarında daha olumsuz değerlendirdikleri ve annelerini olumlu kabulde daha olumsuz değerlendirdikleri görülmüştür (Van Der Veen ve Novak, 1971). Tüm bu sonuçlar Rogers'ın iyileştirici bir ilişkide gerekli olduğunu savunduğu empati, koşulsuz olumlu kabul ve içtenlik boyutlarının önemini destekler niteliktedir.

Barrett Lennard İlişki Envanteri

Barrett Lennard İlişki Envanteri, Godfrey Barrett Lennard tarafından 1962 yılında geliştirilmiştir (Barrett-Lennard, 1962). Ölçek orijinal olarak terapist-danışan ilişkisini Carl Rogers'ın teorisine göre ölçmek amacı ile geliştirilmiştir, ancak Barret-Lennard ölçeğın genel olarak ilişki kalitesini ölçtüğünü, bu sebeple kişiler arası her türlü ilişki için kullanılabileceğini belirtmiştir (Barrett-Lennard, 2015). Bu, Rogers'ın iyileştirici bir ilişkideki özelliklerin herhangi bir ilişki için geçerli olduğu düşüncesi ile de aynı doğrultudadır. Böylece envanter terapist-danışan ilişkisinin yanı sıra, çiftlerin ilişki kalitesini, süpervizör-terapist, arkadaşlık, öğretmen-öğrenci ve aile-çocuk ilişki kalitelerini Rogers'ın bakış açısına göre ölçmek amacı ile de kullanılmaktadır (Barrett-Lennard, 2015). Ölçeğın dört alt boyutu bulunmaktadır. Bunlar; kabul derecesi (level of regard), koşulsuz kabul (unconditionality of regard), empati ve içtenliktir (congruence). Kabul derecesi alt boyutu, bireyin bir ilişki içerisinde ne kadar değer gördüğü ile ilgilidir. Yakınlık, sıcaklık, sevgi ve bakım gibi ilişki özellikleri kabul derecesi alt boyutu altında ölçülmektedir (Barrett-Lennard, 2015; Van Der Veen ve Novak, 1971). Empati ise bireyin duygularının ve davranışlarının ya da başka ipuçlarının anlamının, fark edilmesi ve anlaşılması ile ilgilidir. Koşulsuz kabul alt boyutu, ilişkide algılanan kabulün sürekliliğini ya da değişkenliğini ölçmeyi hedeflemektedir. Son olarak içtenlik (congruence) alt boyutu ise ilişkideki gerçeklik ve açıklığı ölçmektedir. Bireyin ilişkide hissettiği deneyim ile ortada olan iletişim arasında bir farklılık olmaması olarak da tanımlanabilir (Barrett-Lennard, 2015; Van Der Veen ve Novak, 1971; Walker ve Little, 1969; Wampler ve Powell, 1982). Ölçeğın dünya çapında farklı kültürlerde adaptasyonunun yapıldığı ve yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir (Chen ve diğerleri, 2022).

Rogeryen teori kişilik psikolojisi, klinik psikoloji ve aile psikolojisi gibi psikolojinin birçok alt alanında oldukça kabul gören bir yaklaşım olmakla birlikte ülkemizde algılanan ebeveyn ilişkisi başta olmak üzere herhangi bir ilişkinin kalitesini Rogeryen yaklaşım ile ölçebilecek bir psikolojik ölçüm aracı bulunmamaktadır. Bu eksiği tamamlayabilmek amacı ile yürütülen bu çalışmada Rogers'ın kişilerarası ilişkilerde önemini vurguladığı kabul derecesi, empati, koşulsuz kabul ve içtenlik boyutlarını değerlendiren Barrett-Lennard İlişki Envanteri'nin Türk örneklemindeki psikometrik özellikleri incelenecektir.

Yöntem

Örneklem

Bu çalışma 729 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 456'sı kadın, 273'ü ise erkektir. Katılımcılar üniversite lisans ve yüksek lisans öğrencileridir ve yaşları 18 ile 39 arasında değişmektedir (*Ort.* = 22.03, *SS* = 2.58). Ayrıca, ölçeğin test-tekrar test güvenilirliğini ölçmek amacı ile klinik psikoloji destek ünitesinde terapi almaya başlayan 20 kişilik klinik örneklem grubundan 4 hafta ara ile iki ölçüm alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Barrett Lennard İlişki Envanteri [BLİE]. BLİE, G. F. Barrett Lennard tarafından geliştirilmiş, 64 maddeden oluşan bir ölçektir (Barrett Lennard, 1962). Ölçek dört alt boyuttan oluşmaktadır ve her bir alt boyut 16 madde içermektedir. Maddelerin yarısı olumlu yarısı olumsuz anlama sahiptir. Ölçek maddeleri 6'lı Likert tipi ölçek üzerinde; tamamen doğru olduğunu düşünüyorum (+3 puan) ile tamamen yanlış olduğunu düşünüyorum (-3 puan) arasında değerlendirilmektedir. Barrett Lennard puanlandırmada tereddütlü seçimlerden kaçınmak amacı ile sıfırı kullanmamıştır (Barrett Lennard, 2015). Böylece ölçekten en çok +192, en düşük -192 puan alınabilmektedir. Ölçeğin orijinal çalışmasında alt boyutlarının iç tutarlık katsayısı empati için .84, kabul derecesi için .91, koşulsuz kabul için .74 ve içtenlik için .88 olarak bulunmuştur. Test-tekrar test güvenilirlik katsayıları ise kabul derecesi için .83, empati için .83, koşulsuz kabul için .80 ve içtenlik için .85 olarak bulunmuştur (Gurman, 1977). Ölçeğin ilk geçerlik çalışmalarında terapist-danışan ilişkisinde BLİE sonuçları ile psikoterapi sonuç ölçümleri arasındaki ilişki ölçeğin geçerliğini desteklemiştir (Barrett Lennard, 2015). BLİE'nin çiftler arasındaki ilişki kalitesini ölçme amacı ile ilk kullanımı Thornton tarafından olmuştur ve evlilik uyumu ölçeği ile anlamlı olarak ilişkili olduğu görülmüştür (aktaran Barrett-Lennard, 2015). Son olarak algılanan ebeveyn ilişkisi ölçümlerinde ise problemlili

ergenleri normal kontrol grubundan ayırt edebilmesi sebebiyle ölçeğin bu alanda da geçerli olarak kullanılabileceği sonucuna varılmıştır (Van Der Veen ve Novak, 1971).

Algılanan Ebeveyn Tutumları-Kısa Formu [EMBU]. Yetişkin bireylerin ebeveynlerinin tutumlarına dair algılarını ölçmeyi hedefleyen ölçek 23 maddeden oluşmaktadır (Perris ve diğerleri, 1980). Red, duygusal yakınlık ve aşırı koruma alt boyutları bulunmaktadır. Ölçeğin anne ve baba formları ayrı olarak doldurulmaktadır. Karancı ve arkadaşları (2006) tarafından Türkçe adaptasyonu yapılan ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği yeterli bulunmuştur. Bu çalışmada ise iç tutarlık katsayıları red, duygusal yakınlık ve aşırı koruma alt boyutları için anne formunda sırası ile .84, .80 ve .80 olarak, baba formunda .84,.83 ve .82 olarak bulunmuştur.

Beck Depresyon Envanteri. Ölçek depresif belirtileri ölçmek amacı ile Beck ve arkadaşları (1979) tarafından geliştirilmiştir. Depresyonun bilişsel, davranışsal, motivasyonel ve somatik belirtilerinin her birinin ölçülmesi amaçlanmaktadır. Ölçek 21 maddeden oluşmaktadır. Her bir madde 0-3 puan aralığında puanlanmaktadır ve ölçekten alınabilecek en düşük değer sıfır, en yüksek değer ise 63'tür. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu ise oldukça yeterli psikometrik özelliklere sahiptir (Hisli, 1988; Tegin, 1980). Bu çalışmada iç tutarlık katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

Beck Anksiyete Envanteri. Kaygı belirtilerini ölçmek amacı ile geliştirilmiş olan (Beck ve diğerleri, 1988) ölçeğin Türkçe adaptasyonu Ulusoy ve arkadaşları (1998) tarafından yapılmıştır. Ölçek 21 maddeden oluşmakta ve maddeler 0-3 puan aralığında puanlanmaktadır. Bu doğrultuda ölçekten alınabilecek puan 0-63 arasında değişmektedir. Ölçeğin İngilizce ve Türkçe versiyonlarının psikometrik özellikleri yeterli bulunmuştur. Bu çalışmada ise iç tutarlık katsayısı .93 olarak bulunmuştur.

Prosedür

Öncelikle ölçeğin Türkçe adaptasyonunun yapılabilmesi ve ülkemizdeki araştırma ve uygulamalarda kullanılabilmesi için gerekli izinler alınmıştır. Ardından çalışmanın yapılabilmesi için etik kurul izni Orta Doğu Teknik Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan alınmıştır. Ölçek çeviri-geri çeviri yöntemi ile çevrilmiştir. Ölçek İngilizce yeterliği olan üç farklı klinik psikolog tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Üç farklı versiyon üzerinde çalışılarak ortaya bir son çeviri çıkarılmıştır. Bu çeviri, başka bir klinik psikolog tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiş, ölçeğin orijinal versiyonu ile karşılaştırılması yapılmıştır, farklılıklar düzenlenmiş ve ölçeğin Türkçe dilindeki son hali elde edilmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçekler, veri toplama aracı olan Qualtrics programına girilmiştir ve katılımcılar ölçekleri internet üzerinden bu program aracılığıyla

doldurmuşlardır. Katılımcılar psikoloji programı bünyesinde farklı dersler alan üniversite öğrencileridir ve kendilerine ilgili derslerin öğretim elemanı aracılığı ile ulaşılmıştır. Öğrencilere katılımları karşılığında derslerinde bonus puan verilmiştir ve öğrenciler çalışmaya katılmadan önce bilgilendirilmiş onam formunu doldurmuşlardır. Bunun dışında test-tekrar test güvenilirliğini saptayabilmek amacı ile 20 kişilik klinik örneklem grubundan 4 hafta ara ile ölçeği iki kez doldurmaları istenmiştir. Bu grup ölçeği yazılı olarak doldurmuştur. Veri analizinde başlıca kullanılan program SPSS istatistik paket programıdır. Bunun dışında yapı geçerliğini test edebilmek için uygulanan doğrulayıcı faktör analizinde AMOS programı kullanılmıştır.

Bulgular

Güvenilirlik

BLİE'nin güvenilirliğini saptamak amacı ile iç tutarlık ve madde toplam puan katsayıları ölçeğin dört orijinal alt boyutu için hesaplanmıştır. Bunun dışında iki yarım güvenilirliği ve test-tekrar test güvenilirliği analizleri yapılmıştır. Analizler anne ve baba puanlamaları için ayrı ayrı yürütülmüştür. Kabul değeri alt ölçeği için Cronbach alfa iç-tutarlılık katsayısı anne ve baba formları için sırası ile .93 ve .94 olarak bulunmuştur. Madde-toplam test korelasyonları ise .42 ve .78 arasında değişkenlik göstermektedir. Empati alt ölçeği için iç tutarlık kat sayısı anne formu için .87, baba formu için ise .88 olarak bulunmuştur. Ancak 26. maddenin (Benim kendisiyle aynı hissettiğimi düşünürdü.) orijinalde olumsuz değeri olmasına rağmen Türkçe formda olumlu madde toplam puanı olduğu görülmüştür. Maddenin içeriği göz önünde bulundurulduğunda İngilizce formunda anne-babanın çocuğun duygularını fark etmediği, kendisi gibi hissettiğini düşündüğü anlamı taşıırken Türkçe formunda birey ile anne-babanın duyguları arasındaki paralelliğin ilişkide paylaşılan empatiyi gösteriyor olabileceği düşünülmüş ve bu sebeple madde olumlu bir madde olarak tutulmuştur. Bu değişim, empati alt ölçeğinin Cronbach alfa kat sayısını anne ve baba formları için .90'a yükseltmiştir. Madde-toplam test korelasyonlarının .03 ve .80 aralığında değiştiği görülmüştür. Yalnızca bir maddenin (46.madde) düşük madde toplam puanına sahip olduğu görülmüş (.03), maddenin çıkarılmasının istatistiksel değerler üzerinde önemli bir fark yaratmaması nedeniyle ve orijinal ölçeğe bağlı kalmanın önemli olduğu düşüncesi ile birlikte maddenin tutulmasına karar verilmiştir. Üçüncü alt ölçek koşulsuz kabul boyutudur. Bu alt ölçek için Cronbach alfa katsayısı anne ve baba formları için sırası ile .68 ve .66 olarak bulunmuştur. Bu ölçekte ise orijinal ölçekte olumlu olan bir maddenin (31. Bana karşı tutumu değişmezdi: Ya benden hoşlanmaz ya da eleştirel olur ve benden dolayı hayal kırıklığı yaşardı.),

Türkçe formunda olumsuz olarak yüklendiği görülmüştür. Madde kabul koşulunun değişmediği anlamını vermektedir ancak maddede bahsedilen kabul olumsuz kabuldür. Bu nedenle maddenin olumsuz ilişki algısı ile ilişkili olduğu ve negatif yüklendiği değerlendirilmiştir. Dolayısıyla madde negatif bir madde olarak tutulmuştur. Bu değişim, koşulsuz kabul alt ölçeğinin Cronbach alfa katsayısını anne formu için .77'ye, baba formu için .75'e yükseltmiştir. Madde-toplam test puanları ise .05 ile .57 arasında değişmektedir. Madde toplam korelasyonu düşük olan maddenin (11. Madde) çıkarıldığında ölçeğin güvenirlik katsayısında bir değişim olmaması nedeni ile madde tutulmuştur. Kabul edilebilir düzeyde olsa da koşulsuz kabul alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı diğer alt boyutlara göre düşük bulunmuştur, ancak bu durum yürütülen diğer çalışmalarda da görülmektedir (Ganley, 1989). İçtenlik alt ölçeğinin Cronbach alfa kat sayısı anne formu için .88, baba formu için .87 olarak bulunmuştur. Madde-toplam test puanları ise .11 ile .68 arasında farklılaşmaktadır. Son olarak ölçek toplam puanının iç tutarlılık katsayısı hem anne hem de baba formları için .96 olarak bulunmuştur ve bu değer oldukça yüksek bir güvenirlik katsayısına işaret etmektedir.

Ölçek iki yarım güvenirliği analizlerine bakıldığında anne formunda ilk yarı için iç-tutarlılık katsayısı .94, ikinci yarı için ise .91 iken anne formu iki yarım güvenirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Baba formu için ise iki yarım iç-tutarlılık katsayıları .95 ve .92 iken iki yarım güvenirlik katsayısı .80 olarak bulunmuştur. Bu değerler ölçeğin iyi derecede iki yarım güvenirliğine sahip olduğuna işaret etmektedir.

Son olarak ölçeğin test-tekrar test güvenirliğini saptamak amacı ile 20 kişilik klinik örneklem grubuna ölçek 4 hafta ara ile iki kez uygulanmıştır. Ölçeğin anne formu için iki ölçüm arasındaki korelasyon katsayısı .88 ($p < .001$), baba formu için ise .93 ($p < .001$) olarak saptanmıştır. Alt ölçeklerin korelasyon katsayıları ise anne formu için .67 ile .86 arasında, baba formu için .57 ile .91 arasında değişmektedir. En düşük korelasyon katsayılarının koşulsuz kabul ölçeğine ait olduğu görülmektedir. Daha önce de değinildiği üzere bu alt ölçeğin güvenirlikle ilgili istatistiksel değerlerinin diğer alt boyutlara göre daha zayıf olması literatür bulguları ile paraleldir (Ganley, 1989). Bunun dışındaki değerlerin ise oldukça yüksek değerler olduğu görülmektedir.

Geçerlik

Barrett-Lennard İlişki Envanteri'nin yapı geçerliğini test edebilmek amacı ile özellikle belirli bir teorik alt yapıya sahip olan ölçeklerin adaptasyonlarında yapılması önerildiği üzere (Bandalos ve Finney, 2010; Hurley ve diğerleri, 1997) doğrulayıcı faktör analizi AMOS programı uygulanmıştır. Kestirim yöntemi olarak en çok olabilirlik yöntemi kullanılmıştır. Analiz anne ve baba formları için ayrı ayrı yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre (bkz.

Tablo 1.) ölçeğin yapı geçerliğinin istatistiksel olarak kabul edilir düzeyde olduğu görülmektedir. Bu sonuç ölçeğin orijinal dört boyutunu doğrulamaktadır. Ayrıca, Tablo 2.'de görülebildiği gibi doğrulayıcı faktör analizi ile alt boyutların faktör yapıları incelenmiştir. Ölçeğin genel olarak orijinal faktör yapısı ile uygun olduğu görülmekle birlikte bazı maddelerin yüklerinin kabul edilebilir değerden (.30) daha düşük olduğu görülmektedir. Ancak bu maddeler çıkarılarak yapılan analizde modelde istatistiksel olarak anlamlı bir gelişme olmadığı görülmüş, bu nedenle maddeler ölçekten çıkarılmamıştır.

Tablo 1.

Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

	$\chi^2(df)$	<i>p</i>	CFI	RMSEA	CI
Anne formu	5492,79 (1831)	< .001	.86	.052	.051-.054
Baba formu	5646,57 (1804)	< .001	.86	.054	.052-.056

Tablo 2.

Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucunda Elde Edilen Faktör Yükleri

Açıklanan faktörler	Faktör yükleri		Açıklanan faktörler	Faktör yükleri	
	Anne formu	Baba formu		Anne formu	Baba formu
<i>Kabul derecesi</i>			<i>Empati</i>		
Madde 57	.83	.84	Madde 54	.84	.88
Madde 61	.82	.82	Madde 34	.82	.83
Madde 41	.80	.85	Madde 30	.80	.80
Madde 45	.78	.70	Madde 2	.74	.78
Madde 25	.77	.80	Madde 42	.73	.74
Madde 49	.77	.69	Madde 18	.73	.78
Madde 53	.75	.69	Madde 10	.73	.77
Madde 37	.74	.77	Madde 22	.66	.59
Madde 1	.73	.78	Madde 38	.63	.60
Madde 5	.73	.77	Madde 58	.59	.60
Madde 13	.72	.74	Madde 50	.58	.53
Madde 17	.69	.69	Madde 62	.53	.67

Tablo 2. (devam)

Madde 33	.67	.59	Madde 6	.46	.41
Madde 9	.54	.53	Madde 26	.36	.44
Madde 29	.49	.45	Madde 14	.26	.21
Madde 21	.44	.39	Madde 46	.03	.08
Açıklanan faktörler	Faktör yükleri		Açıklanan faktörler	Faktör yükleri	
<i>Koşulsuz Kabul</i>	Anne formu	Baba formu	<i>İçtenlik</i>	Anne formu	Baba formu
Madde 59	.69	.73	Madde 12	.79	.81
Madde 51	.68	.68	Madde 28	.71	.74
Madde 63	.64	.61	Madde 48	.67	.66
Madde 23	.60	.62	Madde 56	.65	.69
Madde 31	.60	.50	Madde 4	.65	.68
Madde 39	.57	.63	Madde 8	.64	.60
Madde 47	.55	.54	Madde 64	.64	.61
Madde 3	.48	.40	Madde 36	.62	.65
Madde 55	.32	.19	Madde 44	.61	.61
Madde 35	.29	.25	Madde 20	.56	.60
Madde 7	.26	.29	Madde 16	.54	.46
Madde 43	.22	.12	Madde 32	.53	.44
Madde 11	.19	.17	Madde 40	.53	.49
Madde 15	.16	.21	Madde 60	.50	.44
Madde 27	.11	.03	Madde 52	.15	.18
Madde 19	.03	.09	Madde 24	.13	.03

BLİE'nin eşzamanlı geçerliğini (benzer ölçek geçerliği) değerlendirmek amacı ile ölçeğin Algılanan Ebeveyn Tutumları-Kısa Formu ile olan ilişkisi araştırılmıştır. BLİE'nin tüm alt ölçekleri ve toplam puanı Algılanan Ebeveyn Tutumları-Kısa Formu'nun alt ölçekleri ile anlamlı ilişki göstermektedir (bkz. Tablo 3.).

Tablo 3.

BLİE ve EMBU Alt Ölçeklerinin Birbirleriyle İlişkisi

		Anne			Baba		
		Duygusal yakınlık	Red	Aşırı Koruma	Duygusal yakınlık	Red	Aşırı Koruma
Anne	Kabul Derecesi	.67*	-.67*	-.31*	.43*	-.51*	-.22*
	Empati	.67*	-.55*	-.37*	.42*	-.37*	-.24*
	Koşulsuz Kabul	.46*	-.51*	-.39*	.30*	-.41*	-.28*
	İçtenlik	.65*	-.61*	-.37*	.41*	-.49*	-.29*
	Toplam	.70*	-.66*	-.40*	.45*	-.50*	-.29*
Baba	Kabul Derecesi	.46*	-.46*	-.24*	.74*	-.64*	-.26*
	Empati	.42*	-.34*	-.30*	.69*	-.49*	-.33*
	Koşulsuz Kabul	.35*	-.36*	-.32*	.44*	-.49*	-.38*
	İçtenlik	.44*	-.42*	-.29*	.68*	-.57*	-.33*
	Toplam	.48*	-.45*	-.32*	.73*	-.62*	-.36*

* $p < .001$

Beklentiler ile tutarlı olarak BLİE anne toplam puanı, anneden algılanan red ($r = -.66$, $p < .001$) ve aşırı koruma ($r = -.40$, $p < .001$) ile negatif yönde ilişkili ve duygusal yakınlık ($r = .70$, $p < .001$) boyutu ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Baba formuna bakıldığında ise aynı şekilde toplam puanın babadan algılanan red ($r = -.62$, $p < .001$) ve aşırı koruma ($r = -.36$, $p < .001$) ile negatif yönde ve anlamlı bir korelasyona sahip olduğu ve duygusal yakınlık ($r = .73$, $p < .001$) ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Tablo 4'te görüldüğü üzere BLİE ile EMBU alt ölçeklerinin tümü anlamlı olarak ilişkili bulunmuştur ve korelasyon katsayıları $-.22$ ile $.74$ arasında değişmektedir.

Barett-Lennard İlişki Envanteri'nin kriter geçerliğini test etmek amacı ile katılımcılar Beck Depresyon ve Beck Anksiyete Envanterlerinden aldıkları puana göre yüksek ve düşük puanlı gruplara ayrılmıştır. Bunun için ölçeklerden aldıkları puanlara göre en üstteki %25'lik grup yüksek depresyon ya da anksiyete belirtileri ve en alttaki %25'lik grup ise düşük depresyon ya da anksiyete belirtilerine sahip gruplar olarak tanımlanmıştır. Buna göre yüksek ve düşük depresif belirtiyeye sahip bireylerin oluşturduğu gruplar 198'er kişiden; yüksek

anksiyete puanına sahip kişilerin bulunduğu grup 200 kişiden, düşük anksiyete puanına sahip kişilerin bulunduğu grup ise 187 kişiden oluşmaktadır. BLİE'nin düşük ve yüksek depresyon ve anksiyete gruplarını birbirlerinden ayırıştırabilme yeteneğini görebilmek amacı ile ölçek toplam puanı ile tek yönlü kovaryans analizi [ANCOVA], alt ölçekler ile ise çoklu kovaryans analizi [MANCOVA] yapılmıştır. Oluşabilecek muhtemel farklılıklarda yaş ve cinsiyetin olası etkisi kontrol edilmiştir. Tablo 4.'te depresif belirtiler ile yapılan analiz sonuçları, Tablo 5.'te ise anksiyete belirtileri ile yapılan analizlerin sonuçları özetlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre cinsiyet ve yaşın olası etkisi kontrol edildikten sonra yüksek depresif belirtilere ve yüksek anksiyete belirtilerine sahip olan bireylerin, düşük belirtilere sahip katılımcılara göre anne ve baba ilişkilerini BLİE'nin tüm alt ölçeklerinde ve toplam ölçekte anlamlı olarak daha olumsuz algıladıkları görülmüştür. Bu sonuçlar BLİE'nin kriter geçerliğini destekler niteliktedir.

Tablo 4.

BLİE Toplam Puanı ve Alt Ölçeklerinin Depresif Belirti Gruplarına Göre Farklılıkları

	Depresif Belirtiler					
	Düşük		Yüksek		Anlamlılık Testleri	
	Ort.	SS	Ort.	SS	Çok Yönlü F Değeri	Tek Yönlü F Değeri
Anne-toplam	84.03	57.26	41.12	62.78		$F(1,391) = 51.53^*$
Anne formu-Alt boyutları					$F(4, 388) = 18.93^*$	
Kabul Derecesi	34.55	17.60	25.56	19.08		$F(1, 391) = 22.69^*$
Empati	15.63	17.90	2.25	18.09		$F(1, 391) = 54.24^*$
Koşulsuz Kabul	7.96	13.92	0.15	14.44		$F(1, 391) = 29.30^*$
İçtenlik	25.89	15.76	13.16	17.46		$F(1, 391) = 57.81^*$
Baba-toplam	68.77	61.49	17.22	64.49		$F(1, 391) = 67.38^*$
Baba formu-Alt boyutları					$F(4, 388) = 20.07^*$	
Kabul Derecesi	30.43	19.46	17.30	22.20		$F(1, 391) = 38.80^*$
Empati	10.36	19.08	-5.05	19.46		$F(1, 391) = 64.79^*$
Koşulsuz Kabul	6.80	13.66	-1.29	14.50		$F(1, 391) = 32.72^*$
İçtenlik	21.19	17.21	6.25	18.51		$F(1, 391) = 71.40^*$

* $p < .001$

Tablo 5.

BLİE Toplam Puanı ve Alt Ölçeklerinin Anksiyete Belirti Gruplarına Göre Farklılıkları

	Anksiyete Belirtileri				Anlamlılık Testleri	
	Düşük		Yüksek		Çok Yönlü F Değeri	Tek Yönlü F Değeri
	Ort.	SS	Ort.	SS		
Anne-toplam	86.08	54.95	43.79	62.89		$F(1, 382) = 46.07^*$
Anne formu-Alt boyutları					$F(4, 379) = 12.53^*$	
Kabul Derecesi	35.73	15.82	25.37	19.97		$F(1, 382) = 29.53^*$
Empati	15.55	17.37	4.24	18.99		$F(1, 382) = 34.84^*$
Koşulsuz Kabul	9.10	14.61	0.27	14.15		$F(1, 382) = 32.97^*$
İçtenlik	25.69	14.97	13.91	17.49		$F(1, 382) = 47.84^*$
Baba-toplam	70.22	59.55	19.49	68.64		$F(1, 382) = 62.81^*$
Baba formu-Alt boyutları					$F(4, 379) = 16.29^*$	
Kabul Derecesi	30.99	17.84	16.98	23.95		$F(1, 382) = 43.51^*$
Empati	10.46	18.40	-3.49	20.70		$F(1, 382) = 50.05^*$
Koşulsuz Kabul	8.15	14.68	-1.14	13.96		$F(1, 382) = 41.35^*$
İçtenlik	20.60	16.03	7.14	18.87		$F(1, 382) = 61.77^*$

* $p < .001$ **Tartışma**

Barrett-Lennard İlişki Envanteri ilişki kalitesini Rogeryen bakış açısı ile ölçmek amacıyla geliştirilmiş dört alt faktörü olan bir ölçektir. Rogeryen teori, kişilik teorileri arasında önemli bir yere sahiptir, ancak ebeveyn-çocuk ilişkisini bu bakış açısı ile ölçen bir ölçüm aracı bulunmamaktadır. Bu sebeple ölçek Türkçeye uyarlanmış ve algılanan ebeveyn ilişkisi ölçümündeki psikometrik özellikleri incelenmiştir.

İlk olarak güvenilirlik ölçümleri anne ve baba formları için yapılmıştır ve iç tutarlık ölçümleri, İngilizce formu ile daha önce yapılmış güvenilirlik çalışmalarına göre daha yüksek bulunmuştur (karşılaştırma için bkz. Gurman 1977). Madde toplam korelasyon katsayılarına bakıldığında ise iki maddenin orijinal ölçeğe göre ters yönde yüklenmiş olduğu görülmüştür. Bu maddelerden ilki empati alt ölçeğinin bir maddesidir ve madde çevirisi “Kendisi nasıl

hissediyorsa benim de öyle hissettiğimi düşünürdü” şeklindedir. Madde İngilizce versiyonunda negatif yüklü olmasına rağmen Türkçe formunda pozitif yüklenmiştir. Maddenin İngilizce yapısına bakıldığında anne-babanın çocuğu ile empati kuramadığı anlamı çıkabilirken Türkçe versiyonunda aile ile kişinin kendi duyguları arasındaki paralelliğin paylaşılan empatiyi çağrıştırmış olabileceği düşünülmüştür. Bu çalışmada madde pozitif bir madde olarak dâhil edilmiştir; fakat gelecekteki çalışmalarda maddenin orijinal negatif anlamını verebilmek için madde çevirisinin “Sırf kendisi öyle hissediyor diye, benim de öyle hissettiğimi düşünürdü” şeklinde değiştirilmesi önerilebilir. Ters yönde yüklenen diğer madde ise koşulsuz kabul alt ölçeğine aittir. Madde “Bana karşı tutumu değişmezdi: Ya benden hoşlanmaz ya da eleştirel olur ve benden dolayı hayal kırıklığı yaşardı.” şeklinde çevrilmiştir. Madde orijinal olarak pozitif bir madde olarak değerlendirilmektedir ancak Türkçe formunda negatif yüklenmiştir. Madde anlamına bakıldığında koşulsuzluktan bahsediyor olduğu görülse de koşulsuz negatif kabul ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Bu boyuttaki diğer maddelerin tümü ise koşulsuz olumlu kabul anlamı taşımaktadır. Bu sebeple farklılığın orijinal madde içeriği ile ilgili olduğu düşünülmüş ve anlamı da göz önünde bulundurularak negatif bir madde olarak kullanılmasına karar verilmiştir. Ancak ileride yapılacak çalışmalarda bu maddelerin tekrar değerlendirilmesi, ölçüm için faydalı olmadığı gözlenmesi durumunda puanlamaya dâhil edilmemesi önerilmektedir. Ölçeğin iç tutarlık ve madde-toplam test korelasyon ranjı hesaplamalarının yanı sıra, iki yarım güvenilirliği ve test-tekrar test güvenilirliği analizleri yapılmıştır. Ölçeğin bu analizlerdeki psikometrik özellikleri tatmin edicidir. Ancak test-tekrar test ölçümleri 20 kişilik klinik örneklem ile yapılmıştır. Bu değerlendirmenin klinik örneklem ile yapılmış olması değerli bir bilgi sunuyor olsa da gelecekte daha fazla kişi ile tekrar edilmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Ölçeğin geçerliğinin saptanabilmesi için ise doğrulayıcı yapı geçerliği, eş zamanlı geçerliği ve kriter geçerliği analizleri yapılmıştır. Yapı geçerliğini sınamak için doğrulayıcı faktör analizi yürütülmüş ve istatistiksel olarak kabul edilebilir değerler elde edilmiştir. Eş zamanlı (benzer ölçek geçerliği) için ise BLİE'nin tüm ölçek puanının ve alt boyutlarının, EMBU alt ölçekleri ile ilişkisi araştırılmıştır. EMBU, algılanan ebeveyn tutumlarının ölçüldüğü bir başka ölçektir. BLİE'nin algılanan ebeveyn ilişkisini ölçmede geçerli bir ölçek olduğunu ortaya koyabilmek için iki ölçeğin ilişkisine bakılmıştır. Sonuçlar beklentilerle tutarlı olarak BLİE toplam puanı ve alt faktörlerini oluşturan (kabul derecesi, koşulsuz kabul, empati ve içtenlik) boyutlarının, Algılanan Ebeveyn Tutumları-Kısa Formu'nun duygusal yakınlık boyutu ile pozitif yönde ilişkili olduğu, red ve aşırı koruma alt boyutları ile ise negatif yönde anlamlı olarak ilişkili olduğu görülmüştür. Son olarak BLİE'nin ölçüt bağımlı geçerliğini test etmek amacı ile katılımcılar depresyon ve anksiyete puanlarına göre %25'lik gruplara ayrılmış, en

yüksek puanlı %25'lik grup ile en düşük puanlı %25'lik grupların ilişki envanteri puanlarında anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı test edilmiştir. Cinsiyet ve yaş kontrol edilerek yapılan bu analizlerde, düşük depresif belirtilere sahip bireylerin oluşturduğu grubun, yüksek depresif belirtilere sahip olan gruba göre anne ve babaları ile olan ilişkilerini BLİE'nin tüm alt ölçeklerinde anlamlı olarak daha olumlu değerlendirdikleri görülmüştür. Aynı şekilde düşük anksiyete belirtilerine sahip olan bireylerin, yüksek anksiyete belirtilerine sahip olan katılımcılara göre ebeveynleri ile olan ilişkilerini tüm alt ölçeklerde anlamlı olarak daha olumlu algıladıkları tespit edilmiştir.

Elde edilen tüm sonuçlar değerlendirildiğinde Barrett-Lennard İlişki Envanteri'nin algılanan ebeveyn ilişki kalitesini ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabileceği sonucuna varılmıştır. Yalnızca BLİE'nin koşulsuz kabul alt ölçeğinin, diğer alt ölçeklere göre kabul edilebilir değerlerde olmakla birlikte daha zayıf psikometrik özelliklere sahip olduğu görülmüştür. Ölçek psikoloji alanındaki araştırmalarda ya da uygulamalarda kullanılırken bu durumun farkında olunması ve gelecek çalışmalarda bu alt ölçeğin psikometrik özelliklerinin tekrar test edilmesi faydalı olacaktır. Öte yandan literatürde koşulsuz kabul alt faktörünün nispeten zayıf psikometrik özellikler vermesi nedeniyle kullanılmayabildiği, diğer üç alt boyut ile çalışmaların yürütüldüğü de gözlenmiştir. Van Der Veen ve Novak (1971), ölçeğin ilk başta terapist-danışan ilişki kalitesini ölçmek amacı ile geliştirildiğini; ancak terapist ile olan ilişkinin aile ile olan ilişkiyle ailede gerekli olan kurallar sebebiyle farklılaşabileceğini belirtmişlerdir. Aile ilişkisinde ebeveyn kontrolü için kuralların gerekli olduğunu fakat terapist ilişkisinde olan kurallar ile ebeveyn ile olan ilişkide olan kuralların nitelik ve nicelik olarak farklı olabileceğini, bu sebeple de koşulsuz kabulün bu iki ilişkide farklılaşabileceğini belirtmişlerdir.

Bu çalışmada Türkiye'de daha önce bulunmayan bir ölçeğin Türkçe adaptasyonu yapılarak Türkiye psikoloji literatürüne katkı yapılması amaçlanmıştır. Daha önce de belirtildiği üzere psikoloji literatüründe var olan ebeveyn tutumları ölçeklerinden farklı olarak BLİE'nin, Rogeryen teoriye dayanarak geliştirilmiş olmasının, özellikle bu kuram çerçevesinde yürütülecek çalışmalara önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Aile içerisindeki koşulsuz kabul, içtenlik ve empatinin çocuğun sağlıklı gelişimi ve yetişkinlik dönemindeki psikolojik sağlığı açısından oldukça önemli olduğu araştırmalar ile ortaya konmuş ve alanda çalışan psikologlar ise bunu tekrarlı olarak gözlemlemiştir. Bu nedenle bu önemli ilişki özelliklerini ölçebilen bir aracın Türkçeye kazandırılmış olmasının psikoloji alanı açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca belirtildiği üzere ve teorinin varsayımlarına da dayanarak ölçek terapist-danışan, öğretmen-öğrenci, arkadaşlık ve eşlerin ilişki kalitesi ölçümlerinde de kullanılabilir. Ancak bu çalışmada ölçeğin psikometrik özellikleri yalnızca

üniversite öğrencisi örnekleme üzerinden değerlendirilmiştir ve bu durum çalışmanın sınırlılıklarındandır. İleride yapılacak çalışmalarda farklı yaş grupları ile çalışılması, eğer ölçek algılanan ebeveyn ilişkisi dışında kullanılacaksa (Ör., terapist-danışan ilişkisi) hedeflenen ilişki için de psikometrik çalışmaların yürütülmesi uygun olacaktır. Bu çalışmada ölçeğin 64 maddeden oluşan uzun versiyonu ile çalışılmıştır ancak ölçeğin daha kısa versiyonları da bulunmaktadır (Barrett-Lennard, 2015). İleriki çalışmalarda kısa formların psikometrik özelliklerinin incelenmesi de faydalı olacaktır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı:

Birinci yazar %60, ikinci yazar %40 oranında katkıda bulunmuştur.

Çıkar Çatışması Beyanı:

Bu makalenin yazarları, makaleye ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmiştir.

Yazar Notu:

Bu çalışma, ilk yazar tarafından ikinci yazarın tez danışmanlığında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Klinik Psikoloji Doktora Programı altında hazırlanan doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

Finansal Destek Beyanı:

Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Etik Kurul Onayı:

Bu çalışmanın etik kurul onayı birinci yazarın doktora çalışması için ODTÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan alınmıştır.

Kaynakça

- Bandalos, D. L. ve Finney, S. J. (2010). Factor analysis: Exploratory and confirmatory. İçinde G. R. Hancock ve R. O. Mueller (Edl.), *The Reviewer's Guide to Quantitative Methods in the Social Sciences* (ss. 93-114). Routledge.
- Barrett-Lennard, G.T. (1962) Dimensions of therapist response as causal factors in therapeutic change. *Psychological Monographs: General and Applied*, 76(43), 1-36. <https://doi.org/10.1037/h0093918>
- Barrett-Lennard, G. T. (2015). *The Relationship Inventory: A complete resource and guide* (1. Basım). John Wiley & Sons, Ltd.
- Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachment as fundemantal human motivation. *Psychological Bulletin*, 113(3), 497-529.
- Beck, A. T., Epstein, N., Brown, G. ve Steer, R. A. (1988). An inventory for measuring clinical anxiety: Psychometric properties. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 56(6), 893-897. <https://doi.org/10.1037//0022-006x.56.6.893>
- Beck, A. T., Rush, A. J., Shaw, B. F. ve Emery, G. (1979). *Cognitive therapy of depression* (1. Basım). Guilford Press.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development* (1. Basım). Basic Books INC.
- Chen, S., Liao, F., Murphy, D. ve Joseph, S. (2022). Measurement Invariance of the English, Chinese, and Spanish Versions of the Barrett-Lennard Relationship Inventory. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 55(1), 30-47. <https://doi.org/10.1080/07481756.2021.1955212>
- Christopher, C., Saunders, R., Jacobvitz, D., Burton, R. ve Hazen, N. (2013). Maternal empathy and changes in mothers' permissiveness as predictors of toddlers' early social competence with peers: A parenting intervention. *Journal of Child and Family Studies*, 22(6), 769-778. <https://doi.org/10.1007/s10826-012-9631-z>
- Ganley, R. M. (1989). The Barrett-Lennard Relationship Inventory (BLRI): Current and potential uses with family systems. *Family Process*, 28(1), 107-115. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1989.00107.x>
- Gurman, A. S. (1977). The patient's perception of the therapeutic relationship. İçinde A. S. Gurman ve A. M. Razin (Edl.), *Effective Psychotherapy: A Handbook of Research* (ss. 503-543). Pergamon.
- Hisli, N. (1988). Beck Depresyon Envanteri'nin geçerliği üzerine bir çalışma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 6(22), 118-126.
- Hurley, A. E., Scandura, T. A., Schriesheim, C. A., Brannick, M. T., Seers, A., Vandenberg, R. J. ve Williams, L. J. (1997). Exploratory and confirmatory factor analysis: Guidelines, issues, and alternatives. *Journal of Organizational Behavior*, 18(6), 667-683. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-1379\(199711\)18:6<667::AID-JOB874>3.0.CO;2-T](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1379(199711)18:6<667::AID-JOB874>3.0.CO;2-T)
- Karancı, A. N., Abdel-Khalek, A. M., Glavak, R., Richter, J., Bridges, K. R., Dirik, G., Yorulmaz, O., van der Ende, J., Eisemann, M. ve Arrindell, W. A. (2006, Haziran). Extending the cross-national invariance of the parental warmth and rejection dimensions: Evidence from Arab countries, Croatia, and Turkey by applying the short-EMBU [Sözlü bildiri]. 1. International Congress of Interpersonal Acceptance and Rejection, Istanbul, Turkey.

- Lopes, D. R., Putten, K. ve Moorman, P. P. (2015). The impact of parental styles on the development of psychological complaints. *Europe's Journal of Psychology*, 11(1), 155-168. <https://doi.org/10.5964/ejop.v11i1.836>
- Perris, C., Jacobsson, L., Lindstrom, H., von Knorring, L. ve Perris, H. (1980). Development of a new inventory for assessing memories of parental rearing behavior. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 61(4), 265-274. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.1980.tb00581.x>
- Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic change. *Journal of Consulting Psychology*, 21(2), 95-103. <https://doi.org/10.1037/h0045357>
- Rogers, C. R. (1959). A theory of therapy, personality, and interpersonal relationships, as developed in the client-centered framework. İçinde S. Koch (Edl.), *Psychology: A Study of A Science* (Vol. 3). McGraw-Hill.
- Rogers, C. R. (1961). *On becoming a person*. Houghton Mifflin.
- Roth, G., Assor, A., Niemiec, C. P., Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2009). The emotional and academic consequences of parental conditional regard: Comparing conditional positive regard, conditional negative regard, and autonomy support as parenting practices. *Developmental Psychology*, 45(4), 1119-1142. <https://doi.org/10.1037/a0015272>
- Stern, J. A., Borelli, J. L. ve Smiley, P. A. (2015). Assessing parental empathy: a role for empathy in child attachment. *Attachment & Human Development*, 17(1), 1-22. <https://doi.org/10.1080/14616734.2014.969749>
- Tegin, B. (1980). *Depresyonda bilişsel bozukluklar: Beck modeline göre bir inceleme* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Ulusoy, M., Şahin, N. ve Erkmen, H. (1998). Turkish version of the Beck Anxiety Inventory: Psychometric properties. *Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly*, 12(2), 163-172.
- Van Der Veen, F. ve Novak, A. L. (1971). Perceived parental attitudes and family concepts of disturbed adolescents, normal siblings, and normal controls. *Family Process*, 10(3), 327-343. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1971.00327.x>
- Walker, B. S. ve Little, D. F. (1969). Factor analysis of the Barrett-Lennard Relationship Inventory. *Journal of Counseling Psychology*, 16(6), 516-521. <https://doi.org/10.1080/03069888600760321>
- Wampler, S. K. ve Powell, G. S. (1982). The Barrett-Lennard Relationship Inventory as a measure of marital satisfaction. *Family Relations*, 31(1), 139-145.

Psychometric Properties of the Turkish version of the Barrett-Lennard Relationship Inventory

Summary

The effect of early childhood experiences on psychological well-being has been the focus of many personality theories (e.g., Baumeister & Leary 1995; Bowlby 1988). As in many personality theories, the effect of family attitudes and behaviors is of great importance in Carl Rogers' theory. According to Rogers (1961), a child's need for love, affection, and protection must be provided unconditionally, which is called unconditional positive regard. If a child receives regard conditionally, he or she will internalize that his or her worth is bound to certain conditions. Other than unconditional positive regard, empathy and congruence are crucial features of the parental relationship. Rogers believed that the development of self-concept is not limited to childhood years. If any relationship includes unconditional positive regard, empathy, and congruence then this relationship has the potential to enhance psychological well-being and self-actualization. Empirical findings support the claims of Carl Rogers. Conditional regard received from the mother was found to be related to depression, neuroticism, feelings of inadequacy (Lopes et. al., 2015), compulsions, and dysfunctional emotion regulation strategies (Roth et. al., 2009). Likewise, perceived parental empathy was related to fewer antisocial behaviors of children (Christopher et. al., 2013) and greater endorsement of secure attachment style (Stern et. al., 2013). In another study, children with behavioral problems evaluated their fathers as low on acceptance, empathy, and congruence (Van Der Veen et. al., 1971).

Barrett Lennard developed an inventory to assess the quality of relationships based on Rogers' theory. He declared that the questionnaire can be used to examine the quality of any type of relationship such as friendship, parental relationship, and therapist-client relationship (Barrett-Lennard 2015). The inventory has four subscales that are conceptualized as level of regard, unconditionality of regard, empathy, and congruence. The level of regard is related to how much the individual feels valued in a relationship. Closeness, warmth, love, and affection are measured under the level of regard dimension. Empathy is about recognizing and understanding emotions. The unconditional regard dimension aims to measure the continuity or instability of perceived regard in the relationship. Lastly, the congruence dimension aims to assess the genuineness and openness in the relationship (Barrett-Lennard, 2015; Van Der Veen & Novak 1971; Walker & Little 1969; Wampler & Powell 1982).

In the current study, it was aimed to examine the psychometric properties of the Turkish version of the Barrett-Lennard Relationship Inventory.

The study was conducted with 729 university students. The ages of the participants ranged between 18 and 39. 456 of the participants were women and 273 of them were men. Barrett-Lennard Relationship Inventory, Parental Rearing Behaviors Questionnaire (EMBU), Beck Depression Inventory, and Beck Anxiety Inventory were the measurement tools in the current study. To examine the reliability of the inventory, internal consistency, item-total correlations, split half, and test-retest reliability scores were examined. Considering internal consistency, it was found that the reliability coefficient was .96 for both mother and father forms. Internal consistency scores for the subscales ranged between .77 and .94. The split-half reliability coefficient was .85 for the mother form and .80 for the father form. These values indicated that the scale has good split-half reliability. Test-retest reliability of the inventory was found as .88 for the mother form and .93 for the father form.

To examine the construct validity, confirmatory factor analysis was conducted and the model confirmed the original factor structure of the inventory. Concurrent validity was assessed with the EMBU, and obtained results indicated that all subscales of the inventory were significantly associated with the subscales of the EMBU. To examine the criterion validity, Beck Depression and Beck Anxiety inventories were used. The results revealed that the participants who had low depression and anxiety scores perceived their parents as lower on empathy, congruence, regard, and unconditionality. These results meant that the inventory had criterion validity.

When the results were evaluated, it was concluded that the BLRI could be used as a valid and reliable instrument to measure the perceived parental relationship quality in Turkey. The inventory can be considered unique since it assesses the quality of relationships from the Rogerian perspective and it has the potential to make an important contribution to future studies aiming to employ Rogerian Theory while examining parent-child relationship quality.